

ณัฐสุตา จตุรภาภกุล : การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนาของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา (A PROPOSED GUIDELINE FOR ORGANIZING INSTRUCTION TO DEVELOP
BUDDHIST VALUES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS) อ.ปรีक्षा ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช
207 หน้า. ISBN 974-17-4457-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนาของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 ในด้านเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนการสอน ตัวอย่างประชากรมี 3 กลุ่ม คือ
ผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา 13 คน ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา 117 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการ
สอนพระพุทธศาสนา 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ
ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. เนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เหมาะสมสำหรับ
นำมาใช้ในการพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนา 9 ประการ ตามแนวคิดของพระธรรมปิฎก [ป.อ. ปยุตโต]

1.1 ด้านการให้ทาน: อนาคตบัณฑิตะ นางวิสาขา ศาสนพิธีประเภททานพิธีและบุญพิธี บุญกิริยาวัตถุ 10 และ
พุทธศาสนสุภาษิต สุโข ปุณณสุต อัจฉโย - การสั่งสมบุญย่อมนำสุขมาให้

1.2 ด้านความเมตตากรุณา : สวดมนต์แปลและแผ่เมตตา

1.3 ด้านความสันโดษ : พระมหากัสสปะ มิตตวินทุกชาติก และสุวัณณหังสชาติก

1.4 ด้านความไม่ประมาท : พุทธประวัติตอนเทวทูต 4 อภินทปัจเจกชน 5 ไตรลักษณ์ พุทธศาสนสุภาษิต
อุตตนา โจทยุตตานี - จงเตือนตนด้วยตน และ ปมาโท มัจจุโร ปทั - ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย

1.5 ด้านการพึ่งตน : พุทธศาสนสุภาษิต อุตตนา โจทยุตตานี - จงเตือนตนด้วยตน และมงคล 38 เรื่องมีศิลปวิทยา

1.6 ด้านการใช้ปัญญา : โภค 3 ปัญญา 3 พุทธศาสนสุภาษิต นิสम्म กรณํ เสโย - ใครตรวจก่อนแล้วจึงทำ
พระสารีบุตร พระเขมาเถรี พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ และพุทธศาสนสุภาษิต สุตสุตฺถํ ลภเต ปญฺญํ - ผู้ฟัง
ด้วยดีย่อมได้ปัญญา

1.7 ด้านการฝึกตน : ไตรสิกขา บุพนิมิตของมัจฉิมปฏิปทา มรรคมงคล 8 บุญกิริยาวัตถุ 10 พุทธศาสนสุภาษิต
อุตตา หเว ชิตี เสโย - ชนะตนนั้นแลดีกว่า กรรมฐาน 2 และวาไชวาทชาตก

1.8 ด้านการเห็นคุณค่าชีวิต : สุข 2 (กายิก, เจตสิก) สุข 2 (สามิส, นิรามิส) อัตถะ 3 และคิหิสุข (กามโกคีสสุข 4)

1.9 ด้านความเป็นอิสระไม่ยึดติด : ไตรสิกขา ไตรลักษณ์ และมรรคมงคล 8

2. วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนา

2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ : ควรเน้นทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

2.2 การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน : สถานที่สอนมีความสะอาดและสงบ มีสิ่งโน้มน้าวจิตใจให้เกิด
ค่านิยมทางพุทธศาสนา มีพื้นที่เชื่อมต่อการฝึกปฏิบัติ และปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับศิษย์

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน : จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และเน้นการนำมาใช้
ในชีวิตจริง กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน ได้แก่ การสวดมนต์และฝึกปฏิบัติ การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ
การอภิปราย การสร้างสถานการณ์จำลอง การใช้กรณีตัวอย่าง การศึกษาค้นคว้า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสมมากที่สุด
ได้แก่ โครงการกิจกรรมทางศาสนาร่วมกันระหว่างวัด โรงเรียน และชุมชน การสัมนาธรรมะหรือบุคคลตัวอย่าง และการจัด
ค่ายคุณธรรม

2.4 สื่อการเรียนการสอน : เน้นสื่อที่สร้างความเข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรม ได้แก่ นิทานชาดก ข่าว แหล่งการ
เรียนรู้ในชุมชน และวิทยากรที่เป็นพระสงฆ์

2.5 การวัดและประเมินผล : เน้นการนำมาใช้ในชีวิตจริง โดยประเมินผลด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย และเปิด
โอกาสให้นักเรียน เพื่อนนักเรียน และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผล

ภาควิชา มัธยมศึกษา

สาขาวิชา การสอนสังคมศึกษา

ปีการศึกษา 2546

ลายมือชื่อนิสิต ณัฐสุตา จตุรภาภกุล.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4483707227 : MAJOR TEACHING SOCIAL STUDIES

KEY WORD : GUIDELINE / BUDDHIST VALUES / STUDENTS

NATHSUDA JATURAPAKUL : A PROPOSED GUIDELINE FOR ORGANIZING INSTRUCTION TO DEVELOP BUDDHIST VALUES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. WALAI PANICH, D.Ed. 207 pp. ISBN 974-17-4457-9

The purpose of this research was to propose guideline for organizing instruction to develop Buddhist values of secondary school students at keystone three, in the aspect of content and instructional management. Samples were consisted of 13 experts on Buddhism, 177 Buddhism subject teachers and 10 experts on Buddhism curriculum and instruction. Research tools were 3 questionnaire forms. Data were analyzed by means of percentage, arithmetic means and standard deviation. The research finding were as follow:

1. Content area of Buddhism based on the basic education curriculum B.E. 2544 at the lower secondary education level appropriate for organizing instruction to develop the nine Buddhist values based on P. A. Payutto were : **The charity** : Anāthpiṇḍika and Visākhā were the Buddhist followers being praised as good models for the charity, the charitable and meritorious ceremony, Puññakiriyāvatthu , and the Buddhist proverbs saying the accumulation of good deeds brings to happiness; **the loving - kindness and compassion** : chant and radiation to wish others well and happy; **the contentment** : Pamahāssappa was the Buddhist disciple being praised as a good model for the contentment, Mittavintuka and Suvannahassa Jātaka were the stories regarding the greed; **the carefulness** : a part of Buddha's life-story concerning Devadūta, Abhiṅhapaccavek, Tilakkhaṇa, the Buddhist proverbs saying by self do you censure yourself and carelessness is the path to death; **the self - making for protection** : the Buddhist proverbs saying by self do you censure yourself, and the 38 good omens regarding knowledge of the arts and sciences; **using a knowledge** : Kosalla, Paññā, the Buddhist proverbs saying it is advisable to think before doing anything, Pasāribud and Pakhamātherī were the Buddhist disciples being praised as good models for having a great knowledge, Yonisomanasikāra, and the Buddhist proverbs saying good listeners gain knowledge; **the self - training** : Sikkhāttaya, Magguppāda-pubbanimitta, aṭṭhaṅgika-magga, Puññakiriyāvatthu, the Buddhist proverbs saying the top of all the best is self-conquest, Kammaṭṭhāna, and Rajovāda-Jātaka is the birth story of the Buddha regarding to a victory of human's mind; **Life - appreciation** : Sukha (Kāyika-sukha, Cetasika-sukha), Sukha (Sāmisa-sukha, Nirāmisa- sukha), Attha, and Gihisukha; **the freedom** : Sikkhāttaya, Tilakkhaṇa, and aṭṭhaṅgika-magga.

2. Instructional management appropriate for developing the Buddhist values were : **setting Objectives** : knowledge, attitude, and practice should be emphasized; **atmosphere and environment** : cleanliness and quietness, set something to drawing learners' mind to Buddhist values, providing available space for practice, and a good interaction between teacher and students; **learning activities** : varieties of child-center activities, active learning and the application for daily life should be emphasized. Classroom activities were demonstration, drama, role play, discussion, simulation, case study, and research; main extra curriculum activities were projects co-operating with temples, schools and communities, interviewing monks or persons as good models, and organizing morality camp; **instructional media** : media should clarify the abstract concepts such as Jātaka, news, community learning resources, and monks as resource-persons; **measurement and evaluation** : the application for daily life by using varieties of tools, students, classmates and parents should be involved in the evaluative process.

Department Secondary Education
Field of study Teaching Social studies
Academic year 2003

Student's signature Natouda Jaturapakul
Advisor's signature Walai Panich
Co-advisor's signature _____